

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: paulina.tabery@soc.cas.cz

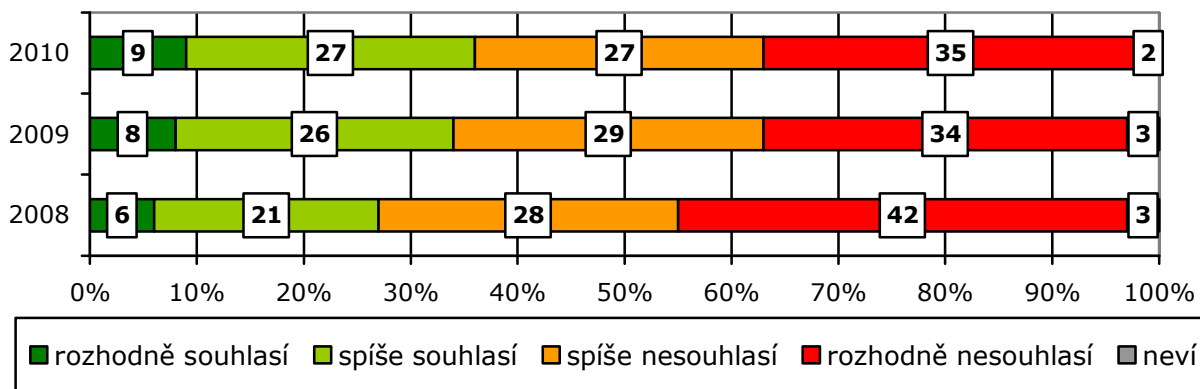
Názory obyvatel na poplatky ve zdravotnictví a jiná vybraná opatření

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2010, v10-12</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>29. 11. – 6. 12. 2010</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1037</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OZ.42, OZ.43, OZ.29</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>1. února 2011</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Paulína Tabery</i>

V prosinci 2010 byl do pravidelného výzkumu Naše společnost zařazen blok otázek týkající se zdravotnictví a zdravotní péče. V rámci něj byl zjišťován souhlas či nesouhlas občanů s poplatky ve zdravotnictví, jejich názory na některé aspekty poplatků, a také na jiná opatření ve zdravotnictví.

V české populaci převládá nesouhlas se zavedením poplatků nad souhlasem. S tímto krokem nesouhlasí zhruba tři pětiny občanů (62 %), přičemž 35 % projevuje rozhodný nesouhlas, naopak souhlasí o něco více než třetina veřejnosti (36 %). Názory na zavedení poplatků se ve srovnání s předešlým šetřením v zásadě nezměnily a postoj k tomuto kroku je v roce 2010 stejný jako v roce 2009.

Graf 1. Souhlas se zavedením poplatků ve zdravotnictví¹

Rozdíly v názorech na zavedení poplatků ve zdravotnictví se projevují podle věku, vzdělání, životní úrovně a zdravotního stavu občanů. Lidé starší 60 let ve větší míře než ostatní nesouhlasí s poplatky, zejména častěji projevují rozhodný nesouhlas. Co se týče vzdělání, míra souhlasu se zavedením poplatků se zvětšuje společně s výší dosaženého formálního vzdělání; tedy obyvatelé s vyšším, zejména vysokoškolským vzděláním projevují v omnoho větší míře souhlas, lidé se základním vzděláním mnohem častěji volí rozhodný nesouhlas. Odlišnosti v názorech na tuto problematiku lze pozorovat i podle deklarované životní úrovně. Občané považující svou životní úroveň za dobrou souhlasí o poznání častěji se zavedením poplatků na rozdíl od těch, kteří deklarují špatnou životní úroveň. Z hlediska subjektivního hodnocení zdravotního stavu lidé, kteří jej považují za dobrý, častěji vyjadřují souhlas ve srovnání s lidmi hodnotícími svůj stav neutrálně nebo jako špatný. Co se týče politických postojů, se zavedením poplatků ve zdravotnictví výrazně častěji souhlasí příznivci ODS a TOP 09, naopak nesouhlasí potenciální voliči ČSSD a KSČM.

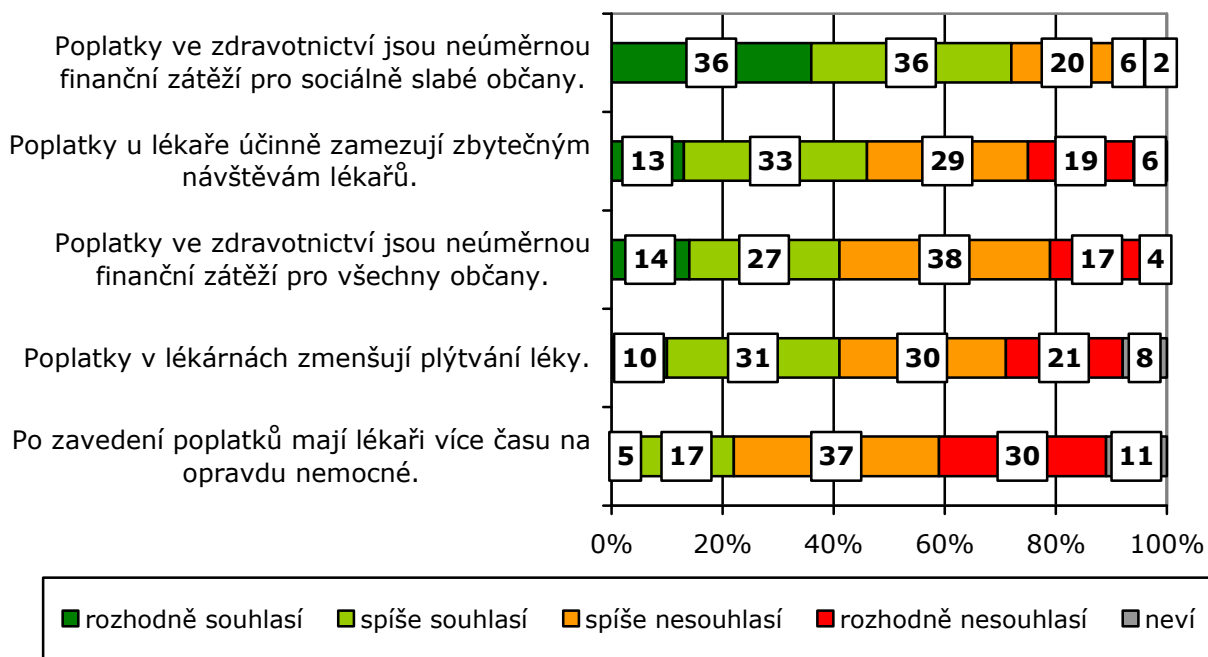
Kromě samotného souhlasu či nesouhlasu se zavedením poplatků ve zdravotnictví, byly podrobněji zkoumány i názory obyvatel na poplatky, a to pomocí souhlasu či nesouhlasu s předloženými výroky. Tato tvrzení se týkají funkce a důsledků poplatků ve zdravotnictví tak, jak se o nich mluví ve veřejné diskusi, tedy jak jsou zmiňovány politiky či v médiích.

Z nabídnutých výroků týkajících se poplatků ve zdravotnictví občané nejvíce souhlasí s tím, že poplatky jsou neúměrnou finanční zátěží pro sociálně slabé občany (72 % kladných odpovědí). Ovšem již menší, zhruba dvoupětinový podíl se domnívá, že by byly neúměrnou finanční zátěží pro všechny občany. V otázce, zda poplatky plní svou regulační funkci je česká veřejnost rozdělena na dvě téměř stejné části. S výrokem, že poplatky účinně zamezují zbytečným návštěvám lékařů, souhlasí 46 % obyvatel, naopak nesouhlas projevuje 48 %. Podobná situace je i u tvrzení, že poplatky zmenšují plýtvání léky, i když zde mírně převažuje názor, že plýtvání léky poplatky nepotlačují (41 % kladných odpovědí : 51 % záporných odpovědí). Naopak mnohem jednoznačněji se česká veřejnost staví k tomu, zda po zavedení poplatků mají lékaři více času na opravdu

¹ Znění otázky: „Souhlasíte nebo nesouhlasíte se zavedením poplatků ve zdravotnictví?“ Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí.

nemocné. Dvě třetiny občanů si to nemyslí, přibližně pětina má opačný názor. Za pozornost stojí i to, že zhruba desetina populace se k tomuto problému neumí vyjádřit.

Graf 2. Názory občanů na poplatky ve zdravotnictví²

Uvedené názory na funkce a důsledky poplatků ve zdravotnictví jsou poměrně stabilní a od roku 2008 se až na drobné výjimky příliš nemění.

Tabulka 1. Názory občanů na poplatky ve zdravotnictví - časové srovnání

	2008 S/N	2009 S/N	2010 S/N
Poplatky ve zdravotnictví jsou neúměrnou finanční zátěží pro sociálně slabé občany.	77/20	71/26	72/26
Poplatky u lékaře účinně zamezují zbytečným návštěvám lékařů.	44/50	44/51	46/48
Poplatky v lékárnách zmenšují plýtvání léky.	42/50	41/51	41/55
Poplatky ve zdravotnictví jsou neúměrnou finanční zátěží pro všechny občany.	44/53	40/56	41/51
Po zavedení poplatků mají lékaři více času na opravdu nemocné.	25/63	27/62	22/67

Pozn.: S = součet souhlasných odpovědí, N = součet nesouhlasných odpovědí. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi *nevím*.

² Znění otázky: „Nyní Vám přečtu několik tvrzení o poplatcích ve zdravotnictví. Vy mi, prosím, řekněte, nakolik s nimi souhlasíte či nesouhlasíte?“ Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí. Jednotlivé výroky viz graf.

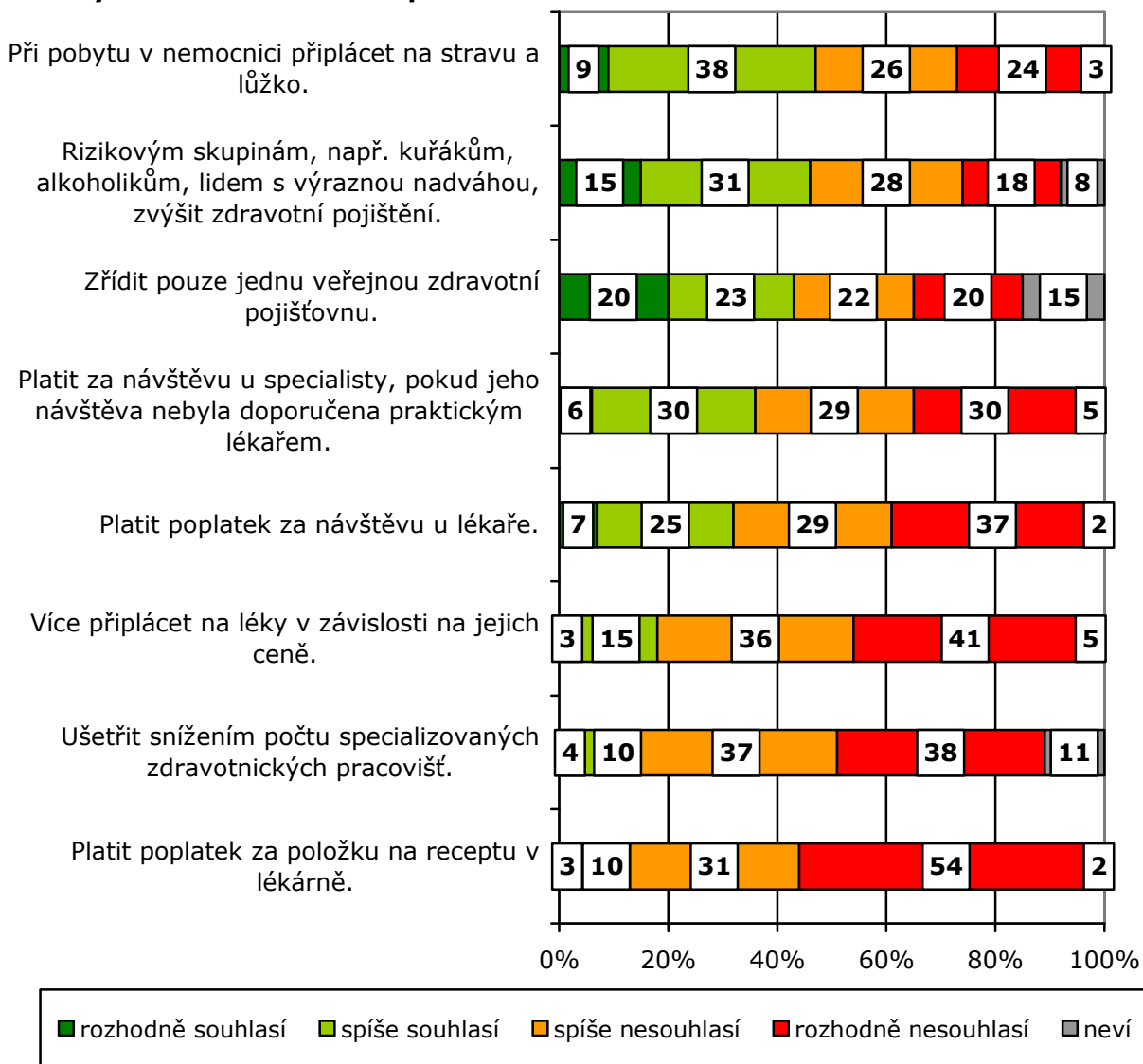
Kromě obecného postoje k zavedení poplatků a názorů na jejich funkčnost či dopady byly zjišťovány i názory na jednotlivé typy existujících poplatků a na jiná zvažovaná úsporná opatření ve zdravotnictví.

V obecné rovině lze říci, že žádné z předložených opatření nemá u veřejnosti výraznější, nadpoloviční podporu. Opatření, u kterých je viditelný relativně nejvyšší podíl souhlasných odpovědí, jako jsou platba za stravu a lůžko při pobytu v nemocnici, zvýšení pojištění rizikovým skupinám a zřízení pouze jedné veřejné zdravotní pojišťovny, jsou zároveň opatřeními, u kterých lze pozorovat názorové rozdělení populace na dvě zhruba stejné velké části souhlasících a nesouhlasících.

U dalších opatření již převládají nesouhlasné odpovědi, ovšem u platby za návštěvu specialisty, kterou nedoporučil praktický lékař, a u poplatku u lékaře je nezanedbatelný podíl lidí, který tato opatření podporují (36 %, resp. 32 %).

Výrazně převládající nesouhlas je patrný v případě připlácení za léky ve větší míře v závislosti na ceně léku, u šetření snížením počtu specializovaných pracovišť, nebo placení poplatku za položku na receptu (75 % - 85 % záporných odpovědí).

Pokud bychom se blíže podívali pouze na srovnání jednotlivých druhů poplatků, nejvyšší podporu, téměř poloviční, má poplatek v nemocnici. Již méně lidí starších 15 let, zhruba třetina, souhlasí s platbou za návštěvu u lékaře, nejmenší podporu má poplatek za položku na receptu (13 %). Se zvažovanou platbou u specialisty, pokud jeho návštěva nebyla doporučena praktickým lékařem, vyjadřuje souhlas o něco více než třetina veřejnosti.

Graf 3. Názory občanů na některá opatření ve zdravotnictví³

Názory občanů na některá z těchto opatření a návrhů byly zjišťovány také v roce 2006. Z časového srovnání plyne, že u jednoho opatření, konkrétně u poplatku za pobyt v nemocnici, podpora mírně vzrostla. Naopak u dalších jako je zvýšení zdravotního pojištění rizikovým skupinám, zřízení jedné zdravotní pojišťovny, nebo nedoporučená návštěva specialisty podíl kladných odpovědí o něco poklesl. V zásadě nezměněn zůstává názor veřejnosti na větší míru připlácení na léky v závislosti na jejich ceně a šetření snížením počtu specializovaných pracovišť.

³ Znění otázky: „Do jaké míry souhlasíte s následujícími návrhy a opatřeními?“ Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí. Jednotlivá opatření viz graf.

Tabulka 2. Názory občanů na poplatky ve zdravotnictví - časové srovnání

	2006	2010
	S/N	S/N
Při pobytu v nemocnici připlácet na stravu a lůžko.	40/55	47/50
Rizikovým skupinám, např. kuřákům, alkoholikům, lidem s výraznou nadváhou, zvýšit zdravotní pojištění.	57/34	46/46
Zřídit pouze jednu veřejnou zdravotní pojišťovnu.	50/39	43/42
Platit za návštěvu u specialisty, pokud jeho návštěva nebyla doporučena praktickým lékařem.	41/51	36/59
Platit poplatek za návštěvu u lékaře.	-	32/66
Více připlácet na léky v závislosti na jejich ceně.	17/80	18/77
Ušetřit snížením počtu specializovaných zdravotnických pracovišť.	16/71	14/75
Platit poplatek za položku na receptu v lékárně.	-	13/85

Pozn.: S = součet souhlasných odpovědí, N = součet nesouhlasných odpovědí. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi *nevím*.